

Jitka Stehlíková

Noční trhy

Verše z let 1973 – 1979

Vydalo nakladatelství Profil v Ostravě roku 1980.
Ilustrace Josef Velčovský

Adagio

Jsem
smutný podzimní strom
Hlásek po hlásku
opadávám
Řeka má už tolik
mých plovoucích dlaní

Kořínky přestávám růst

Vrány vyklovou
mi
scvrklé jeřabiny

z očí

Noční trhy

Potichu leží psíček sních
Okna zamrzla v kostech
a Jeseník
stoupá

výš
a
výš

a je to jen zbůhdarma hoře
Potichu leží psíček sních
Má lásko
za noci vyložím hvězd
na svém těle
dva
plné
sáčky

Básníci jsou
jenom
handlíři
na našem nočním trhu

Jeseník Jeseník
Potichu leží psíček sních

Haná v noci

Tmu třeba rukama rozprostřít
Černý ubrus
na tenké krajině
Laserový paprsek vlaků
topoly podél trati sežihá
Noční můry bubnují
do tváře
skleněnému měsíci
Voda kalná
se chvějivě třpytí

Ohníček

Podzim páchne zkaženými dešti
A vody neubývá
Ohníček na mém hřbetě
přestal pálit
Nechá mě
opět ulehnout
Nechá mě opět
klidně
vstát
Chladem jsem křehká
Lehce naprasklý porcelán
Z oblaků voda jak černý čaj
Podzim jak dlouhý vlhký šál

Němý splav

Splav zarostlý
zrzavým listím
ochořel
Slabounce dolévá vodou
kamínky
cest
sladce srpnové
Do oblohy se vymyká
Zmrzačel
Smutný
Tichý
Brzičko sníh
oprýská
Opatrně se kloním
jiřinám
V mechu
se shlížím
jako v trávě
Ale
už i okna
opadala
na dlažbu
Vítr je obehrál
Splav
zarostlý
zrzavým listím
crčí mi
pod kůží

Medúza

Má pleť na tvém hrudníku
plave jako
medúza
Zlou krev a hořký kašel
saje

Od kolen
vydutá jako obruč
vysvleklá z opičí kůže

smetena jsem z tvých zad
A vrhána do úst

bílým korálům
napospas

Myslet na tebe

Od kořínků zubů
až po odlehlé dlaně
myslet na tebe
Od trávy
od kamenů co váznou v krku
od žilek srkajících krev
myslet na tebe

Myslet na tebe
až nebude jiných myšlenek
Až nezbude na sůl
a na krajíc života
Slunce za nehty
hlína ve vzduchu
a syrové nebe uhnětené
Přesto však
navždy
bezbožně

myslet na tebe

Sníh

Ozvučným dřívkem
ťuk ťuk ťuk
datel ve mně klepe
Stromy si svážou
krev na suk
Milencům je lépe

Ulice pustá
sníh ji rydly bodá

Z oblak nám padá
na ústa

spodní
němá voda

Touha

Tak úzká noc

A v ní tolik
mého
těla

Tak úzká noc
Těsná
pro příchod rána
z kroupenek trav
Tak úzká
tak úzká noc
Stvořena jak z tvého klína
Má lásko
Jen měsíc kosy kuje
A hlava bije z křídel
v malé světnici
V úžince vesmíru
sepnuté prostěradlem

Sněží

Když bude sněžit celou noc
tak jako nyní
zavolám tebe na pomoc
Země se neunese Je z hlíny

A z hlíny křehký je džbán
Po okraj bílá smetana
Pospěš si k nám
Budem hlídat zem do rána

Jeseník

Mé město má křídla
dravého ptáka
Nehybně krouží v mé mysli
ať jsem kdekoli
S hlavou zakloněnou

do noci
pozoruji je

Mé město má křídla
vysokých kácených smrků

Kamení

Je málo křížů
v našem bídném kraji
Hořký prach dýmů
ze rtů si lížu
Tam svrchu luna krájí
nekonečnou zimu

Kámen po kameni
se sklízím
Aťsi Aťsi
Unesu na rameni vak vzkazů
pro blízké I cizím
(I když se bojím vlastní kapsy)

Hej
tmy s čarovným znamením
Spust'te svůj naviják
Vodě pode mnou
to v kloubech lupá
Hromada kamení
září jak
hvězdokupa

Modlitba

A zpěv můj chraň

Ty kraji
ojínělý
horskými květinami

Vím
Jsou zpívající fontány
Homér
Stromů hlas

A přece zpívám

Hvězdy jdou
potmě
Smrt nenasyta
čeká
tam
ať

Snídaně

Je ráno potulných vran
a plachého kočičího kroku

Snídáš
hrstky rozměklého sněhu

Stejně jako dům svírá
v koutech chladnou tmou
i já v záhybech
těla stydně skrývám
něžný žár

Pokorná Bečva
na batikovaném ubrusu
nám
koláčky ledu
chystá

Kroky

Mé srdce je dřevěná podlaha
v zamčeném pokoji

Prach usedl Zálony se natrhly
Uprostřed města našel jsi ten pokoj
vytloukl okno a protáhl se mezi střepy
Zasmál ses pavoukům
a vybledlým fotografiím

Podlaha pod tvými kroky
ztřeštěně
vrže
už kolikátou noc

Svatební

Do mého klína zasadíme
strom

Útlý a bílý
jaké rostou břízy
Z dvojího tepu
mě pak budeš pít
V závratí
za noci
kdy nejsem hořká

Dech

Tvůj dech mi chybí
při snídani

Chladne hrnek bílé kávy
Den
jak písek pod vodami
netknut leží
Stojím nad ním

Chladne hrnek černé kávy
Tvůj dech mi chybí
v usínání

Panna

Ňadérka přiložím k zlatým muškám
Odvykám nosit pruhované tričko
Už se od úst skláním
Už podobám se střelným zbraním

Jen natáhnout víčko

Jarní

Hory se vyvalují ve sněhu
jak bachratá kočka

Ale
dnes ráno se rozprskla
poslední
zimní vrána
Žloutek z ní
vystříkl
k potokům

a voní

A já
z vlasů sčesala
zmrzlé stíny
V oblacích letí letí
jako ptáci

V oblacích
kde slunce dží
svůj vyhublý prs

v dlani

Má láska je šílený koník

Přes noc v mých prsou
zešílel
ten tichý pokorný koník
Dusnem se třese
Marně hlavu mu polykám
Otevřena tvým břehům
těsným kamenným
jak
hnědá
hnědá
Vltava

Pojednou slyším že pod námi
světlounká smrt
horkem
vydechla
z vyšehradských trav

Ráno zas kačena vypleskne
křídlem
slunce
o jez
Zelenou rzí
se vylijí stromy
v zahradách
Dívky unavené
a bílé
pošlapou hroší opuchlou asfaltku
bosé

Zatmění měsíce

Na obloze se komíhá
hvězda za hvězdou
a pálí modré plátno
Měsíční prstýnek
navleču na mostě
lucerně jediné
Pod námi šumí voda
šumí
A nad námi vesmír
jektá zuby Sténá
Vrzavý smích žab
odpoví
Tvoje slova
stokrát obehnaná
vlna za vlnou zhltná
Voda už nedá
co si vzala
Opakuj znova
Opakuj znova

Potoky

Přeskoč ten potok
vodu u trati
voláš na mne
A v lese listí tě polyká
hltá
nedočkavě
Voda jiskřivě olověná
v běhu
ztrácí
popelavý šál

Nadýchni se Skoč
Vlak na náspu
měkké tóny sype
Těch petrklíčů
vybodnutých z hlíny
Hlína pěsti svírá
v oblázcích
A já

Nadýchni se Skoč
Listí za tebou zašumělo
Jen hravé žáby
pouli němé oči
do mých pat

Zátiší s melounem

Léto visí vzhůru
nohama
Jako netopýr
Prší do košíku
Za domem hory kouří
vodní dýmku

Snědá jsem po okraj kůže
A tichá po okraj úst
Slunce nevidomé

Jen rozkroj
Jadérka v melounu
jsou moje

dozrálé oči

Podzimní den v Pardubicích

Labe má ruce z kostí
Na prsou nanesená hlína
Ráno se láskou postím
Večer jsem však jiná

Večer se rozžehnou neony
Trolejbus nás hřeje oba
Spustím na oči záclony
na čele prázdná skoba

Prázdná skoba na obraz
tohoto města z dešťové vody
Dobrá tak leda na provaz
Od čela k ústům jen tři schody

Poslední blues

Odcházím tiše
Můžeš spát
Ráno se zorničky vyklovou
z očí slepé
Nespatříš déšť
ve městě které je smutné

Odcházím někam
Můžeš spát
Tady jsem nikdy nebyla
Podobna křepelce
která prudce vzlétla
a zhasila slunce
ve městě které je smutné

Odcházím tiše
Můžeš spát
Kroužek se za mnou uzavírá
Z vody lnu k vodě
Na obzoru svítá
Už se nevrátím k řece
ve městě které je smutné

Za dlouhých zimních večerů

Od Bečvy táhne
Třeští mráz
Amundsenovými deníky
si podpíráme hlavu
A čteme
prázdné stránky
sněhu
Ty odcházíš
A já se tence ztrácím

Jen chvíli zdrž
ruku na klice
Krok na schodech
Dech u domovních vrat
Od Bečvy táhne
Vítr zdvíhá sněžný cár
Tmu plachou krásním
křídly racků
stolních lamp
Za dlouhých zimních večerů
tesklivé nepokoje
zobou
zobou ze mne

sladký mráz

První den jara

Ty Bečvo
vyplij kry
jak staré vypadané zuby

V parku sníh neholený
jehličím zarůstá
už k milování není
Není

A ty se zastav
člověče
Ruce rozpřáhni
Slunce už lící
hlavní na nás míří
Dnes pod stromy stálejšími
budeme
souzeni

Nevěsta

A
že už zapadáš
Slunce orvané
a snědé
A málem plačící
Falešný zběhu

Vrat' se Vrat' se

Taková tovačovská věž
Takový topol v poli

Ach
Obloze se nedá
s nocí
chytnout krev

Uklouzni na mých pohlaví
Tam do mých prsou
nočních vah
Ještě neunesu kolovrat

Ne sama

Leč ještě ne
dva

V naději

Už jsem tě vyhmatala
prsty
ucítila tvůj tep
Vešel jsi
a já o tom nevěděla
Vezeš se ve mně
jak v bílé
vytopené jachtě
Jsi můj černý pasažér
Jediný pohyb
tě prozradil
docela

Na břehu desáté luny
černý pasažére
mi svým křikem
zaplatíš

Vážka

Uštváný vítr
bez ustání
do vlasů tiskne
mrazivý vzduch
Slunce ostrím krájí
oblohu nad vodami
jak šlehačkový dort

Líbáš se
ve vratké lodičce
s tolikerými ústy mužů
kteří jak ryby vyklouznou
a zmizí
Pták zakníhá
a letí
Věčná tráva prudce tepe
do světla

Jen vážka
ze tvých rtů
nad hladinou se zablýská
až kámen
pod vírem
tůkne tě do čela

Sladký dni

Ty dupající
Jednorohý býčku
Obzor ti kreslí
ramenaté obrysy
Krev plaší se
z tvé zlaté spony na opasku
A já jsem celá vykroužená
tvými rorýsy

A já
ne už bledá
samá zář
Teď ty
mě líbej objímej a hlad
Sladký dni
Celá jsem z básní
Přelitý kalamář

Porod

Země svléká starou hadí kůži

Přes dva sněhové zuby
hltám
nedělní ulici
Ranní Tichou
Přeorala jsem stokrát nanovo
koleny
sluneční hřbet
Červený klikyhák
krve
vlaje bílou košilí
Bílou kůží
A
stále
donekonečna
obrovská hejna
vzdálených ptáků
závratně
krouží
mi
v kyčlích

Bolesti
světla hledají

Kolečkové brusle

sestře Haně

Hvězda s hvězdou
střetává se
kde tvůj nosík
zpod peřiny svítá
maják
na dvě popelavá křídla
holuba
tvé tváře
Ale
tam nedojdu

Příliš v zámlkách
a nepozemských struhách
si tma koupe
stromy v krvi
Tam se nepřekročí
stín měsíce
a vřava všedních hvězd
Tam
na prahu
u dveří
stojím
Já
Stožár bez praporu
Šíp zbůhdarma vystřelený
do noci

Opatrně zhasínám
aby tě víčka nesrazila
aby jak květina jen
ses chvěla
Zhasínám obhroublá prudká
světla
aby tě nelekalo
že prší z žárovek
aby se ohniváci nezranili
o tvé čelo
až poletí krást
Zhasínám

Z dlaní mi roste rákosí
na celém těle hučí listí
A do chladu
bubínek ticho tluče

a tluče
a tluče
a tluče
Do zítřka odprosím tvé dlaně
aby v nich nedýmalo tolik
střelného prachu

Do každé vteřiny vdechuješ
jak do pestrého míče
V krabici pod vánočním stromkem
kolečkové brusle
Jen jim se rozžínám
Tence
jak suchý vítr
na píšťaličkách z bříz
Pramínkem světla hledám
co vlaštovkám na jaře
dluhem dám

Víčky udiveně zakmitáš
ze slunce na oprýskaném nebi
až se v dřepu budeme dívat
pod kola projíždějícího nákladáku
jak se víří prach
zrovna na oné cestě
jež bývá v dešti stuhou
Výš k oblakům
se rozkřikneš
Pomoz mi přivázat ty kolečkový brusle
Pomoz mi přivázat

Pomoz mi
Zase houfně padá sníh
Teploměr ztrácí výšku
Rtuť je zimomřivá
Z uší dva prázdné rybníky
Ramena sopečný břeh
Citrónů nažluklá síra
dvě pilulky
patnáct kapek
spát

Na křídlech holuba
Dva lesklé meteory se utrhy
z hvězd
(Probůh tak potichu dýchá)
Dýchá
Přesto nebudu spát

(Vánoce 1973)

Z herbáře

Bílá pivoňka

Tanečnice s jednou bílou trepkou
u opony
A s jedním okem mrtvým
V mžiku vhoupane se
pod cirkusový stan
těchto zlatonosných dní
Sukýnku roztočí v bocích

I tobě plátěný kapesníček
upustí
do dlaně
Kde shoří

Růže

Parfém drahé značky
Rty našpulené
Oči studené a lesklé
Vdova
bez dětí
a bez lítosti
Snad chtěla pohladit
Snad chtěla ti dát
zrcátko z kabelky
prstýnek pro štěstí

Jehlové podpatky
nabodnou tě
jak
starý javorový list

Sasanka

(In memoriam Violy Káňové)

Ta štíhlá ruka
na mne z bažin mává
Volánek u zápěstí
Byl vítr
se schodů k řece jsme utíkaly
Byla jsi to ty
šťastná Ofélie

Na každém nehtu
bílý plátek
mýdla

Chudá krajina

Stromy si plaše klekly
do trávy
Ohýnek v oblacích
studený Někdy
Nech mě tu stát
Stromy se plaše chvějí
Bosá
Zalknutá ještě Nevyslovená
brodím se
touto chudou lidskou
krajinou

Ještěže z tváří
posedlých světlem
vyrůstám
Ještěže kamením
k lehkosti země
Inu
Ještěže v špinavých vodách
palčivá bílá sůl nás
hledá

Nech mě zde
u sebe
Bez těchto měst
Bez těchto dostihových drah
Stromy se v hlíně modlí
Z tvých hlasů tichých
z tvého obrysu

v krajině chudých
jablka Hesperidek
češu

Řeky a my

Slepá myš
hryže do podpatku
starých pohozených bot
A ty
který voláš
hledáš celý horký vět
dvě růžové ryby na rtech
nakonec
zakousneš
A deště letí letí
A listí jakbysmet
Hodiny dny roky
z vody rveš
A krev ti jako kachny
tluče křídly
kejhá

Listí něžně sype
zlatý prach
Myš dojídá boty
v nichž na cestu bys rád
Líné řeky
chtěly by se smát
Na ústech
bílá bříska
mrtvých ryb

Zlatý déšť

Prší prší z hadrů
Město nemá co by svléklo
Nadranc pohozeno
makům
čeká
s Bečvou obnaženou
s paží něžně rozevřenou
na dav pestrých poběhlic
na baletky na šermíře
zlých podzimních plískanic

Prší prší prší
Obnažena z bledých hlasů
ze všech póz a ze všech rolí
čekám
Přijdeš Pestrý Hravý
Na hlavy nám stromořadí
spustí

zlatý déšť

Tlukot srdce

Ještě krvácí
Och ano Ještě

Ukrojím nožem večerního bochníku
a položím na talíř
kde tvoje tvář
mě vzývá
abych se zula
a svlékla
A tak se pomalu svlékám
Tkaničkám u bot
rozpráhnu paže
Koberec psíma očima
hlídá
A svrhnu všechno
z okna na město
Na jeho drčivá světla
Budeš se mě dotýkat
Budeš mě křesat
Já celá z tepla
nezvednu víčka
Ještě krvácí Zeptám se

Och Ano Ještě
Ťukne tvé srdce A dodá
Navždy bude vtékat
má krev
do tvé

A tvoje
do bílého chleba

At' padá sníh

At' padá sníh
At' vítr setne
jeho načechranou hlavu
At' padá At' padá
Na naše obnažené vlasy
Na přihrblá záda
Do němých tváří údiv
Do sirých dlaní vzteklý mráz

Orvaná země
beze slov
i ve mně
jen
hlas meluzín kvílí
holými stromy praská sad

At' padá sníh
Zhluboka
at' padá
At' padá

Strom se třemi jablky

Jsem podzimní strom
Se třemi jablky

S jedním bez chuti Spíš hořkým
Nedozrálý
Na severní strnu k horám
vyoblený
hlas
Leč ještě mě nekácejí
Další rok bude čas dozrát
Vždyť už teď nesu
dvě sladká jablka
Šťavnaté srdce
k nakousnutí
A v břichu druhý
s tvrdými jádry v krvi
do kypré půdy

padající
plod

Obsah_____Jitka Stehlíková * Noční trhy

Adagio
Noční trhy
Haná v noci
Ohníček
Němý splav
Medúza
Myslet na tebe
Sníh
Touha
Sněží
Jeseník
Kamení
Motlitba
Snídaně
Kroky
Svatební
Dech
Panna
Jarní
Má láska je šílený koník
Zatmění měsíce
Potoky
Zátiší s medounem
Podzimní den v Pardubicích
Poslední blues
Za dlouhých zimních večerů
První den jara
Nevěsta
V naději
Vážka
Sldký dni
Porod
Kolečkové brusle
Z herbáře Bílá pivoňka
 Růže
 Sasanka
Chudá krajina
Řeky a my
Zlatý déšť
Tlukot srdce
Ať padá sníh
Strom se třemi jablky

Text na předsádce:

Jitka Stehlíková narozena 1955 v Jeseníku pracuje jako knihovnice Okresního pedagogického střediska v Přerově. Časopisecky publikuje své verše v Mladém světě, Mladé frontě, Nové svobodě. Píše písňové texty pro vokální a instrumentální přerovskou skupinu Entuziasté a je členkou Literárního klubu při pobočce Svazu čsl. spisovatelů v Ostravě. Ukázky ze své básnické tvorby otiskla v almanachu **Oheň 2** (Profil 1979) a v almanachu sedmi mladých autorů **Do dlaní chceme žhavou lávu nabírat** (Profil 1979).

„Osobitou předností Stehlíkové je poněkud nervózně rozechvělý verš, který ztělesňuje dramatický neklid lyrické bytosti, vzdávající se silnému citu a vzápětí zas nahlížející jeho meze, bytosti, účastníci se otevřeného milostného zápasu, jenž v sobě nese spolu s motivy milosti i motivy ortelné. Slovesné nadání autorky se projevuje důrazem na metaforické vyjádření, na zkratkovitě a zhuštěné výrazy.“ (Z lektorského posudku Josefa Peterky)